

MELLAN KROPPAR

Marie Bondeson / 2 ljudloopar

LÄSA DRÖMMAR FÖR EN BÅT

*Jag läser drömdagbok i kronologisk ordning
(8 min.)*

FÖRKLARA TIDEN FÖR ETT TRÄD

*Jag förklarar ljus tiden enligt relativitetsteorin
(2 min.)*

Om verken

Mitt talade språk försöker i det här verket bryta sig ur det skrivna ordets fångslände grepp genom att skapa nya relationer. Rösten byter kropp. Min röst finns i en liten högtalare som talar till andra närvarande ickemänskliga kroppar. Högtalaren, som en förlängning av mig själv i mitt medvetande, får en relation till trädet, till båten. Vad betyder det för mig? Att alla kroppar är ett, men i olika rytm. Att allt kommunicerar, talar, andas, oavsett aktivitetens synlighet. Att allt rör sig. Marken eller berget rör sig bara långsammare. Allt har sin egen puls. Sin egen kraft, är sin egen agent och påverkar rummet och oss när vi vänder vårt medvetande dit. Allt har förmåga till meningsfullt uttryck. Allt talar till oss genom rytm, ljus, ljud, rörelse eller väder. Därför är det också en spännande handling för mig att relatera och närvara såhär i den här situationen.

Vi har berövat oss själva det besjälade landskapet. Att berätta för den mer-än-mänskliga världen vad man tänker på är en sysselsättning som de flesta någon gång gjort verklighet av. Men det är i princip en förbjuden akt. Det definieras som tillhörande det ociviliserade och oupplysta. Barn gör det och galningar gör det. Det är en strategi som läkevetenskapen ser som ett sjukdomstecken, en avvikelser från normalt rationellt beteende och kan medicineras bort. Vad är verklighet? Rationaliteten alienerar oss från ursprunget. Naturen, ett begrepp, konstruerat. Det betecknande förväxlas i skriftkulturen med det betecknade. Alfabetet är animism då tecknen representerar det levande. Språket konstruerar världen som ett objekt utanför oss själva som om den saknade språk och medvetande.

Mina ljudloopar i naturen beskriver mina tankar. Allt medan mitt språk ständigt pågår inne i huvudet så längtar den tysta tanken, min inre röst, efter att ingå i Naturens gemenskap. Mitt intellekt förstår varken drömmen eller vetenskapen. Men Naturen är subjekt som lyssnar och iakttagare. Utifrån den ståndpunkten tränger jag mig kanske också på med min röst när jag slår mig ned med min monolog. Men det är trots allt ett försök att via mitt talade språk skapa en relation där jag hör samman med den stora kroppens andning.

“ Vi är talande djur, ljudande kroppar i en ljudande värld som upplevs av andra kroppar. Språk är ett komplicerat utbyte med rötter i det ickeverbala utbyte som pågår i världens kött. Varseblivningsakten är alltid oavslutad och förutsättningslös. Men vi har blivit döva för det större livets röster i naturen. Vi ser naturen som tom och ljudlös. Och den får endast den betydelse och mening som vi själva ser till att ge den. ”

David Abrams, ekolog

FENOMENOLOGIN OCH MEDVETANDET UTANFÖR LOOPEN AV SJÄLVREFLEKTION SÅSOM ABRAMS BESKRIVER DET

Andningen är närvaron själv, utan den stannar själva livet. Att materien i världen är mekanisk och saknar medvetenhet är en isolerande modern idéstruktur. Allt interagerar symbiotiskt i den ekologiska väven. Luften bär på livsanden liksom livsanden bär vinden. Utan vindens beröring växer inga träd. Den osynliga luften är helig. Träden berättar för varandra om sin hunger, sin törst, om fara. Via rotsystemen och svampar i marken. I ett kemiskt nätverk som liknar den mänskliga hjärnans neuroner och axoner. Växterna varskar, skyddar, reagerar, kommunicerar. Det är uppenbart att varseblivning är en förutsättning för överlevnad i olika situationer, förmimmelser blir perception som hindrar avstängdhet från omgivningen. En del kvantkemiska experiment visar också att de läser våra tankar. Sinnena, i vår värld, har inte längre någon levande relation till världen som omger oss. Vi har förlorat kontakten med alltings meningsfullhet. Allt detta är en förutsättning för vår miljöförstöring. Den västerländska kulturen har förlorat själva verkligheten. Vi har förlorat oss i våra tankar om den. Det Verkliga har ersatts av tecknen för verklighet i det postmoderna samhället. Och istället är det representationerna som konstruerar en hyperrealitet (Baudrillard). David Abrams, amerikansk ekolog, filosof och antropolog, utgår i sina resonemang om språk och den mer-än-mänskliga-världen, från Merleau-Pontys ekofenomenologiska diskurs och dekonstruktionen av subjekt-objektrelationen. Det finns inga tydliga gränser mellan subjektet och objektet. Våra kännande kroppar hör samman med naturens enorma kropp. Den förnimbara världen är ett fält av besjälad närvaro. Vi har förlorat kontakten med vinden, djuren, träden och jorden själv. Vi har glömt hur man lyssnar till språket från det mer än mänskliga. Allt kommunicerar, talar till oss om vi lyssnar. Merleau Ponty menar att tingen omkring oss förenar sig med den levande kroppen och att all kunskap utgår från sinnesförmimmelserna. Den blindes käpp t ex ger honom en utvidgad kroppslighet. Den sensoriska upplevelsen tas emot i medvetandet. Vare sig det handlar om en bil eller en cykel, en stol.

Merleau-Ponty sätter det mänskliga språket i en större kontext. Språkets system finns lika mycket i tystnaden som i ljuden. Språket är ett eko av de relationer som byggs i den sinnliga världen och som våra kännande kroppar uppfattar. Varseblivningsakten är till skillnad från språket alltid oavslutad och förutsättningslös. Abrams drar Merleaus resonemang om språket och sinnena vidare till vad läs och skrivkonsten inneburit för den moderna människans isolering från sin levande omvärld. Att läsa innebär ett nytt synestetiskt samarbete i kroppen. Vi tänker oss ljuden. Bildskriftsystemen fjärrmar oss från rösterna och gesterna i det omgivande landskapet.

Vi kröker oss in mot den mänskliga bilden, mot abstraktionerna. Vi umgås nästan uteslutande med vår egen art, den mänskliga rösten. Vi hör inte längre naturen tala. Fenomen som saknar visuell representation i den lokala diskursen utelämnas, finns inte. Civilisationens våld på planetens biosfär orsakar en obalans inom oss. Ur ett animistiskt perspektiv är detta källan till den generella ohälsan. Det blir självklart när vi erkänner vårt beroende av andra organismer.

Abrams menar att skriftkulturen skapade subjektet - och därigenom också objektet. Med införandet av det skrivna ordet vände vi oss bort från jorden och försjönk vi istället i att spegla oss i orden, det abstrakta, på konkreta ytor, "levande löv". Med skriftspråkets utveckling vände vi naturen ryggen och isolerade oss från det verkliga. Utifrån den nya positionen som subjekt tänkte vi bort sambandet med platsen vi rör oss i. Lyssnade inte längre på informationen från våra sinnen. Abrams tes är att när den fonetiska stavelseskraften och slutligen alfabetet, utvecklades förlorades något väsentligt. Erfarenheten av det besjälade landskapet. Alfabetet lärde oss att resten av världen saknar språk. Världen blev stum. Han talar om en hel världsåskådning som utgår från livskraften. Livsanden, som kommer till uttryck i det talade språket. Den som finns i allt som andas. I luften, i vinden. Den alfabetiserade världen lever i en annan värld, det skrivna språkets landskap. Och i den kulturen finns perceptuella problem. Våra sinnen är synestetiskt förbundna med textens narcissistiska speglingar och det mänskliga referenssystemet. Abrams beskriver hur skriftkulturens utveckling ser ut. Det första fonetiska aleph bet hade i sitt skriftsystem inga vokaler. Vokaler är andningsljud som den ohindrade andningen ger uttryck för. Andningen är helig. Andningen är det gudomligas närvaro och bär anden. Den osynliga anden fick för hebreerna inte ha visuella representationer. Alltså saknas vokaler i det tidiga skriftspråket. Av respekt för den osynliga anden/andningens form. Gudomlighetens närvaro. I det semitiska skriftspråket tecknade man ned konsonanterna men lämnade vokalerna. Det var upp till uttolkaren att väcka dem till liv med sin röst. Text var ända in på 1100talet avsedd enbart för högläsning. Man uppfann den tysta läsningen med interpunktionen. En förutsättning för att text ska bli begriplig är skiljetecken, interpunktionen. Nu kunde man återge talspråkets rytm och tempo i tystnad. Det blev möjligt att tänka sig ljuden vilket innebar inläring av en ny typ av synestetiskt samarbete. Tecknen talar och Abrams kallar detta en annan form av animism- inte som en talande sten, en vindutan vi talar istället exklusivt med oss själva.

Skriften är en magi som förändrar människan som känslomässig och rationell varelse. Det har kognitiva och perceptuella effekter på våra erfarenheter. Hur vi erfar det heliga, och hur vi erfar mening. Abrams menar att vi behöver bli medvetna om att det är en oerhört potent teknologi som har oss i sin makt. Vad menar han då? Den verbala självreflektionen ser ut på ett särskilt sätt för den som skriver. Som skrivande kan du återgå till din text och ha en relation till dig själv via ditt språk, i en ständig loop. I den muntligt baserade traditionen ser den mänskliga reflektionen annorlunda ut. Tanken är inte självreflexiv. Tanken relaterar till det mer-än-mänskliga-landets och du speglas i det sinnliga naturliga landskapet runt dig, i trädet eller skogen runt dig. Folk i den muntliga traditionen övar förhållandet med andra omgivande organismer konstant. med djuren, växterna, vinden, vädermakterna.

Landet självt är aktivt, levande och uttryckande. Du är förbunden med landskapet runt dig. Men det omgivande landskapet i min kultur har förlorat en egen mening. Det mänskliga blir förgrund i ett passivt orörligt objektifierat landskap. Alfabetet har omskapat relationen mellan medvetandet och sinnesupplevelserna. Omskapat synestetiken. Förändrat associationsbanorna. När ordet blir till skrift berövas också den fysiska platsen sin betydelse för minnet/tänkandet. Naturen som platsen du relaterar till ersätts i ditt medvetande av det abstrakta mönstret i en bok. De talande löven, platta papper som talar.

Människan i den muntliga kulturen lyssnar och har en djupt organisk relation till den levande jorden. Ett folk med traditionellt muntlig kultur som drivs ur sina föfäders hemland fördrivs ur sitt sinne. Marken är basen för den lingvistiska meningen för en oral eller icke-skrivande kultur. Man tänker i relation till marken, till platsen.

Schamanen glider in och ut genom de perceptuella avgränsningarna för sin kultur. Magi är upplevelsen, den intuitiva känslan, av att varje varelse från svalan till flugan han dyker ned efter och själva

OBJEKTIVITET

ÄR

VETENSKAPENS

EGEN DRÖM

KROPPEN ÄR
DEN PLATS
VARIFRÅN
ALLA FOTSPÅR
BÖRJAR

JAG ÄR

VINDEN I TRÄDET

BÅTEN

DRÖMMER

OM TRÄDET

JAG DRÖMMER

OM BÅTEN

SOM ÄR TRÄD

JAG LÄSER

I KROPP

VI DRÖMMER

TRÖTT PÅ ALLA SOM KOMMER MED ORD, ORD MEN INGET SPRÅK

(Tomas Tranströmer)

NATUREN TALAR MEDVETEN.

NATUREN IAKTTAGER OCH LYSSNAR.